

CS

CS

CS

EVROPSKÁ KOMISE

V Bruselu dne 21.4.2010
KOM(2010)159 v konečném znění

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

Dvanáctibodový akční plán EU na podporu rozvojových cílů tisíciletí

{SEK(2010) 418}
{SEK(2010) 419}
{SEK(2010) 420}
{SEK(2010) 421}
{SEK(2010) 422}

OBSAH

1.	2010 – klíčový rok pro akci a odpovědnost	3
2.	Akce EU pro urychlení pokroku v oblasti rozvojových cílů tisíciletí.....	5
2.1.	Důvěryhodná cesta ke splnění závazků pomoci v roce 2015.....	5
2.2.	Účinné využívání pomoci: lepší účinnost oficiální rozvojové pomoci, lepší zhodnocení pomoci	6
2.3.	Zrychlený postup pro splnění evropských rozvojových cílů tisíciletí	6
2.4.	Aktivní pracovní program pro soudržnost politik v zájmu rozvoje	9
2.5.	Mobilizace domácích zdrojů prostřednictvím lepšího zdanění.....	9
2.6.	Posílením regionální integrace a obchodu podpořit růst a zaměstnanost	10
2.7.	Využívání inovativních zdrojů financování pro řešení globálních problémů.....	11
2.8.	Modelový případ změny klimatu	11
2.9.	Rozvoj a bezpečnost.....	12
2.10.	Globální správní architektura	12
3.	Další kroky	13

1. 2010 – KLÍČOVÝ ROK PRO AKCI A ODPOVĚDNOST

Komise nedávno ve strategii Evropa 2020 představila svou vizi politiky EU pro nadcházející roky¹. V této souvislosti se rozvojová politika EU bude zaměřovat na obnovené úsilí o dosažení rozvojových cílů tisíciletí do roku 2015.

Před deseti lety se světoví političtí představitelé dohodli, že rázně zakročí proti chudobě ve světě v jejích různých podobách. Stanovili cíle s termínovanými a měřitelnými mezníky a shodli se na tom, že do roku 2015 je třeba:

- snížit chudobu a hlad o polovinu,
- zajistit úplné základní vzdělání pro všechny,
- odstranit nerovnost mezi ženami a muži,
- snížit úmrtnost matek o dvě třetiny a dětí o tři čtvrtiny,
- zastavit šíření HIV/AIDS a výskyt malárie a dalších závažných nemocí,
- zajistit udržitelnost životního prostředí,
- rozvíjet světové partnerství pro rozvoj.

Rozvojové cíle tisíciletí představují vůbec první soubor společných rozvojových cílů na mezinárodní úrovni. Přispěly k dosažení nebývalé shody a měly by i nadále vést a mobilizovat mezinárodní podporu. Jejich prostřednictvím je zdůrazňován význam pojetí rozvoje orientovaného na lidská práva.

Vzhledem k tomu, že do lhůty stanovené na rok 2015 zbývá již jen pět let, sejdou se světoví političtí představitelé ve dnech 20. až 22. září 2010 na plenárním zasedání OSN na vysoké úrovni v New Yorku za účelem přezkoumání rozvojových cílů tisíciletí. Jejich cílem je získat celkový přehled o úspěších a nedostacích a dohodnout se na konkrétních opatřeních pro urychlení pokroku.

Současný stav je nevyrovnaný. Pokrok se liší zejména mezi rozvojovými cíli tisíciletí a mezi jednotlivými regiony, a to s ohledem na hospodářský růst, řádnou správu věcí veřejných a kvalitu domácích politik jako klíčových proměnných pro rozvoj. Celosvětově došlo k výraznému a udržitelnému pokroku ve snižování extrémní chudoby a také u dalších cílů, jako je obecné základní vzdělání, rovnost žen a mužů v základním vzdělání a přístup k vodě. Asi 1,4 miliardy lidí však stále ještě žije v extrémní chudobě (51 % z nich v subsaharské Africe) a jedna šestina světové populace trpí podvýživou. Téměř žádného pokroku nebylo dosaženo ve snížení úmrtnosti matek a dětí a vyhlídky na přístup k hygienickým prostředkům jsou rovněž neradostné.

Rok 2010 sice byl vyhlášen „Evropským rokem boje proti chudobě a sociálnímu vyloučení“, ale problém chudoby nekončí na hranicích EU a také jeho řešení nelze nalézt pouze uvnitř těchto hranic. Nedávná řada světových krizí ukázala, jak je svět propojen: finanční krize, pandemie a změna klimatu ovlivňují všechny země, přičemž největší dopady často pocítují

¹ KOM(2010) 2020.

chudé země. Aby bylo možné vytvořit bezpečné prostředí pro všechny, musí se globalizace stát udržitelnější a spravedlivější.

Podpora rozvoje je tak nedílnou součástí evropské odpovědi na současné globální výzvy. Rok 2010 je pro EU na všech úrovních a pro její partnery „rokem příležitosti“ k vyvinutí obnoveného a spojeného úsilí pro dosažení rozvojových cílů tisíciletí. Je také „rokem odpovědnosti“ za řadu dílčích cílů a milníků stanovených pro oficiální rozvojovou pomoc a pro plnění rozvojových cílů tisíciletí, včetně těch, které jsou uvedeny v akčním programu EU².

Evropská unie se v loňském roce dohodla na řadě opatření na podporu rozvojových zemí při zvládání krize³. Mnohá z nich jsou již provedena nebo se provádějí⁴, například mechanismus FLEX pro ohrožené země. Jiná se v této souvislosti obnovují. Nejedná se však jen o rozdělování pomoci: jde také o vzájemnou důvěru ve světové partnerství. Osmý rozvojový cíl tisíciletí specifikuje význam posílené mezinárodní spolupráce, která je potřebná k dosažení všech ostatních rozvojových cílů tisíciletí. Evropská unie bude i nadále hnací silou celosvětového rozvoje tím, že prokáže, jak plní své závazky. EU má maximální zájem o zajištění toho, aby ve strategiích dárců i partnerských zemí zůstalo zachováno silné politické a finanční zaměření na rozvojové cíle tisíciletí. Vstup Lisabonské smlouvy v platnost předznamenává novou éru v rozvojové politice Evropské unie, kdy EU a její členské státy budou své politiky těsněji koordinovat.

Toto sdělení předkládá akční plán EU s řadou konkrétních střednědobých opatření na podporu rozvojových cílů tisíciletí. Je k němu přiloženo pět pracovních dokumentů útvarů Komise⁵, a to dokumenty o rozvojových cílech tisíciletí, účinnosti pomoci, financování rozvoje, podpoře na rozvoj obchodu a pracovní program pro soudržnost politik ve prospěch rozvoje na období 2010–2013, které poskytují více údajů k jednotlivým návrhům obsaženým v tomto sdělení. Tento akční plán EU má za cíl:

- být jednotným příspěvkem EU k výsledku zaměřenému na opatření na úrovni OSN k plnění rozvojových cílů tisíciletí na období 2010–2015,
- sloužit jako základ pro komunikaci a dialog s našimi klíčovými a strategickými partnery před plenárním zasedáním OSN na vysoké úrovni i po něm, ať již v souvislosti se summitem G8/G20, nebo na fórech, jako je zasedání na konferenci Asie-Evropa o rozvoji (26. až 27. května 2010), summit EU–Latinská Amerika a Karibik (18. května 2010) a třetí summit EU a Afriky (29. až 30. listopadu 2010),
- promítnout se ve strategii Evropa 2020.

Tato opatření se navrhuje pro EU a členské státy.

² Závěry Rady 11096/08, 24.6.2008.

³ KOM (2009) 160 v konečném znění a závěry Rady 10018/09, 18.5.2009.

⁴ Viz pracovní dokument útvarů Komise o financování rozvoje – SEK(2010) 420.

⁵ (SEK(2010) 418, (SEK(2010) 419, (SEK(2010) 420, SEK(2010) 421 a SEK(2010) 422).

2. AKCE EU PRO URYCHLENÍ POKROKU V OBLASTI ROZVOJOVÝCH CÍLŮ TISÍCILETÍ

2.1. Důvěryhodná cesta ke splnění závazků pomoci v roce 2015

Oficiální rozvojová pomoc má pro rozvoj zásadní význam. Během krize se ukázalo, že často slouží jako záchranná síť, která se v době snížení soukromých toků jeví jako stabilní zdroj financování. Rozvojovým zemím tak bylo umožněno udržet základní sociální služby, celkový chod státu a generovat základní hospodářskou aktivitu. Je tedy dobrou investicí do regionální a globální stability.

Evropská unie zůstává celkově největším dárce na světě, neboť poskytuje téměř 56 % globální pomoci. Oficiální rozvojová pomoc EU se od přijetí rozvojových cílů tisíciletí téměř zdvojnásobila a v roce 2009 činila 49 miliard EUR. I když od roku 2008 klesá, odpovídá 0,42 % hrubého národního důchodu EU a navzdory napjaté rozpočtové situaci ve většině členských států je přesvědčivým výsledkem ve srovnání s dalšími hlavními poskytovateli pomoci. Evropská unie nicméně zaostává za harmonogramem dosažení průběžného společného cíle EU ve výši 0,56 % HND do roku 2010, který je krokem k vyčlenění 0,7 % HND na oficiální rozvojovou pomoc do roku 2015.

Odklad zvýšení pomoci by znamenal odklad uskutečnění rozvojových cílů tisíciletí. V současné finanční a hospodářské krizi nemusí být snadné dostát našemu společnému závazku věnovat 0,7 % HND na oficiální rozvojovou pomoc do roku 2015 a nasměrovat 50 % tohoto zvýšení oficiální rozvojové pomoci do Afriky, ale je to stále uskutečnitelné a nezbytné. Jedná se o otázku prozíravosti a politické vůle. Všichni poskytovatelé pomoci musí přispívat ke společnému cíli na základě spravedlivého rozdělení břemene na celosvětové úrovni i v rámci EU. Na plenárním zasedání OSN na vysoké úrovni musí EU prokázat, jak svým závazkům dostojí, aby rozvojové země ujistila o své spolehlivosti. To znamená řešit nové globální problémy zajištěním financování z dodatečných zdrojů mimo oficiální rozvojovou pomoc.

(1) V oblasti oficiální rozvojové pomoci:

- žádat spravedlivé sdílení břemene na mezinárodní úrovni s dalšími – i novými – mezinárodními poskytovateli pomoci a vyzvat je k tomu, aby zvýšili své úsilí o dosažení obdobné úrovně jako EU,
- vypracovat reálné a ověřitelné roční akční plány pro dosažení individuálních cílů⁶ a uveřejnit první plány před zářím 2010,
- posílit mechanismus odpovědnosti EU: na základě ročních akčních plánů členských států a monitorovací zprávy Komise by Rada měla provést „vzájemné hodnocení oficiální rozvojové pomoci“ na vnitřní úrovni EU a oznámit jeho výsledky Evropské radě. Tyto akční plány musí nastiňovat alespoň plánované výdaje na oficiální rozvojovou pomoc na příští rozpočtový rok a odhady na období zbývající do roku 2015,

⁶ 0,33 % hrubého národního důchodu u členských států, které přistoupily k EU od roku 2004; 0,7 % HND v případě ostatních zemí EU, zatímco členské státy, které již dosáhly tohoto cíle, se zavazují, že jejich pomoc pod tuto hodnotu nepoklesne. Pracovní dokument útvarů Komise o financování rozvoje uvádí různé možnosti dalšího postupu, SEK(2010) 420, kapitola 4.5.

- zvážit přijetí vnitrostátních právních předpisů pro stanovení cílů oficiální rozvojové pomoci na základě zkušeností z Belgie nebo ze Spojeného království.

2.2. Účinné využívání pomoci: lepší účinnost oficiální rozvojové pomoci, lepší zhodnocení pomoci

Podle odhadů⁷ by mohly možné přínosy z hlediska efektivity činit tři až šest miliard EUR ročně, pokud by EU a členské státy lépe plnily zásady účinnosti pomoci, které schválily v Pařížské deklaraci a v akčním programu z Akkry. EU musí urychlit splnění těchto závazků, aby prokázala konkrétní výsledky ještě před čtvrtým fórem na vysoké úrovni o účinnosti pomoci, které se bude konat v roce 2011 v Soulu. Předchozí koordinace evropských opatření má výraznější dopad než přijetí následných nápravných opatření.

(2) V oblasti účinnosti pomoci:

- do roku 2013 postupně harmonizovat všechny vnitrostátní programové cykly a programové cykly EU na úrovni partnerských zemí a využívat společný programový rámec pro stanovení společných priorit a cílů v oblasti rozvoje v rozvojových zemích, aby se zabránilo zdvojování a překrývání pomoci,
- vypracovat strategické dokumenty pro jednotlivé země EU a víceleté programy na základě společné harmonizace a společného programového rámce, jak již EU učinila v případě Haiti, aby byl splněn náš závazek ohledně poskytování účinné a předvídatelné pomoci v partnerských zemích,
- v rámci stávajícího operačního rámce pro účinnost pomoci zlepšit dělbu práce EU nejen v jednotlivých přijímajících zemích, ale také napříč těmito zeměmi (zejména zajištěním neutrálního dopadu na objemy pomoci, řešením otázky rozdílů mezi „sirotky“⁸ a zavedením systematického postupu pro sdílení informací), zavést a obecně podporovat společný přístup EU k plnění závazků týkajících se vzájemné odpovědnosti a transparentnosti,
- pobízet dárce – i nové, aby využívali program zaměřený na účinnost pomoci.

2.3. Zrychlený postup pro splnění evropských rozvojových cílů tisíciletí

2.3.1. Zaměření na země, které v plnění rozvojových cílů tisíciletí nejvíce zaostávají

Na podporu dosažení rozvojových cílů tisíciletí by EU měla věnovat zvláštní pozornost cílům, jejichž provádění nejvíce zaostává. Rozvojové cíle tisíciletí však nelze považovat za soubor oddělených odvětvových cílů a ukazatelů. Jsou naopak vzájemně propojené a navzájem se posilují, a tudíž by měly být řešeny jako takové.

I když je třeba, aby Evropská unie byla aktivní ve všech rozvojových zemích, prioritou musí být akce v zemích, v nichž má být dosaženo největšího pokroku. Cílené intervence by měly být zaměřeny na ty nejzranitelnější, k nimž patří ženy, děti a postižené osoby, prostřednictvím

⁷ Studie zadaná Evropskou komisí na téma „Účinnost pomoci: přínos evropského přístupu“, HTSPE Limited, říjen 2009.

⁸ Tzv. „sirotci“ jsou země s malým počtem aktivních mezinárodních poskytovatelů pomoci a nízkou úrovní podpory.

podpory systémů sociální ochrany s širokým rozsahem, které jsou klíčovým prvkem sociální soudržnosti a stability.

Perspektivy chudoby jsou předmětem zvláštní pozornosti v nejméně rozvinutých zemích a v zemích s nestabilní situací⁹. Nestabilní státy dosáhly podstatně menšího pokroku směrem k dosažení rozvojových cílů tisíciletí než jiné rozvojové země a řada z nich také patří mezi „sirotky“. Pro zajištění nápravy této situace by se poskytovatelé pomoci měli touto záležitostí zabývat v nestabilních státech více a koordinovaněji¹⁰.

(3)	V oblasti nestabilních států a zemí, které při plnění rozvojových cílů tisíciletí nejvíce zaostávají:
–	zajistit v krátkodobém horizontu koordinační mechanismus EU pro přijímání rozhodnutí a organizaci dělby práce v nestabilních státech. Tím se začalo u Haiti,
–	zachovat vyvážený poměr mezi odměňováním výkonu a reakcí na potřeby, přesunout finanční prostředky do zemí, které nejvíce zaostávají v plnění cílů, a to při zohlednění vnitrostátních politik a kapacit. Komise to navrhne na úrovni EU v rámci střednědobého přezkumu programů AKT v roce 2010 a pro Afghánistán a Pákistán navrhuje zvýšení prostředků přidělovaných jednotlivým zemím na období 2011–2013.

2.3.2. Zaměření na rozvojové cíle tisíciletí, jejichž plnění nejvíce zaostává

Před nedávnem byly navrženy přezkumy politik pěti klíčových odvětví ohledně rozvojových cílů tisíciletí, a to oblasti zdravotnictví¹¹, vzdělávání¹², humanitární potravinové pomoci¹³, zajišťování potravin¹⁴ a rovnosti pohlaví¹⁵. Tyto přezkumy jsou nedílnou součástí souhrnného akčního plánu EU na podporu pokroku směrem k dosažení rozvojových cílů tisíciletí.

Jako hlavní zásada platí, že by EU a členské státy měly jako první možnost vždy využívat vlastní strategie a systémy partnerských zemí¹⁶ s cílem posílit odpovědnost jednotlivých zemí. Přitom by se pokud možno mělo využít rozpočtové podpory a programů podle vzoru smluv o rozvojových cílech tisíciletí. Pokud je podpora poskytována bez využití systémů dané země, měl by být uveden jasný důvod, a zvyšování kvality těchto systémů by mělo být podporováno rozvojem kapacit.

⁹ SEK(2007) 1417 a závěry Rady 15118/07, 20.11.2007.

¹⁰ Evropská zpráva o rozvoji z roku 2009, „Boj s nestabilitou v Africe – prosazování nového evropského přístupu“ <http://erd.eui.eu/erd-2009>.

¹¹ KOM(2010) 128.

¹² SEK(2010) 121.

¹³ KOM(2010) 126.

¹⁴ KOM(2010) 127.

¹⁵ SEK(2010) 265.

¹⁶ Zejména pro správu veřejných financí, účetnictví, audit, zadávání veřejných zakázek, rámce pro výsledky a monitorování.

(4) V oblasti zlepšení dopadu politik v klíčových odvětvích:

- v oblasti vzdělávání a zdravotní péče soustředit podporu EU a členských států do těch zemí, kde je jí nejvíce zapotřebí a kde lze podpořit udržitelné politiky. Seznam prioritních zemí bude připraven do září,
- v oblasti zdravotní péče prostřednictvím lepší soudržnosti politik a další politické a finanční účasti EU na „Světovém fondu pro boj proti AIDS, tuberkulóze a malárii“ a „Globální alianci pro očkování a imunizaci“ zajistit, aby sloužily jako platforma pro účinnost pomoci, dodržovaly zásady Mezinárodního partnerství pro zdraví a přispívaly k posílení zdravotních systémů,
- zvýšit podporu národních plánů pro odvětví vzdělávání, které přispějí ke kvalitnímu vzdělávání, a to prostřednictvím dvoustranných a vícestranných nástrojů a také zrychlené iniciativy Vzdělání pro všechny,
- řešit všechny aspekty zajišťování potravin se zaměřením na ekologicky účinné zemědělství, na drobné rolníky, podporovat udržitelné vnitrostátní a regionální politiky (včetně zvýšené finanční podpory pro „Souhrnný program rozvoje zemědělství v Africe“ a urychleného provádění pokynů v rámci africké pozemkové politiky), a podporovat lepší začlenění problematiky výživy, zejména v jižní Asii,
- zvýšit odpovědnost a monitorování rovnosti žen a mužů s využitím politického ukazatele OECD ve všech opatřeních souvisejících s rozvojovými cíli tisíciletí (za účelem jejich použití nejméně na 80 % opatření EU a členských států),
- dávat i nadále přednost opatřením pro řešení celosvětového zdraví, zemědělství a zajišťování potravin v rámci rámcových programů EU pro výzkum.

2.3.3. Posílení odpovědnosti za plnění rozvojových cílů tisíciletí v partnerských zemích

Všechny úspěšné případy poukazují na význam silné místní politické účasti. Pro posílení odpovědnosti obyvatelstva dotčené oblasti je nutné, aby opatření poskytovatelů pomoci zohledňovala také kulturní rozměr procesu rozvoje.

Evropská unie a její členské státy musí i nadále povzbuzovat a podporovat přístupy řízené jednotlivými zeměmi k rozhodování o prioritních investicích na podporu rozvojových cílů tisíciletí a také k přizpůsobování cílů a ukazatelů kontextu daných zemí. Odpovědnost za plnění rozvojových cílů tisíciletí by měla být považována za součást širších závazků v oblasti správy přijatých partnerskými zeměmi a za nedílnou součást dialogu mezi EU a těmito zeměmi. Vysoce kvalitní statistické údaje jsou zásadní pro sledování pokroku směrem k dosažení rozvojových cílů tisíciletí na úrovni jednotlivých zemí a rovněž pro stimulaci veřejné odpovědnosti a vytvoření základu pro racionální politiky a rozhodování, makroekonomické řízení a účinné přidělování zdrojů. Problém s nedostatkem spolehlivých a přesných údajů pro sledování pokroku v oblasti rozvojových cílů tisíciletí je obzvláště naléhavý v Africe.

(5) V oblasti posílení odpovědnosti:

- využít partnerství Afrika-EU pro rozvojové cíle tisíciletí jako základnu pro podporu regionální koordinace monitorování rozvojových cílů tisíciletí v Africe ve spolupráci s regionálními organizacemi,
- podpořit začlenění rozvojových cílů tisíciletí do vlastních rozvojových strategií rozvojových zemí.

2.4. Aktivní pracovní program pro soudržnost politik v zájmu rozvoje

Evropská unie podporuje rozvojové cíle tisíciletí také tím, že zaměřuje politiky v jiných oblastech, než je oblast pomoci, na vyšší podporu rozvojových cílů. K tomuto účelu zavedla Evropská unie v posledních pěti letech mechanismy *ex ante* a *ex post*, včetně posouzení dopadu, které zhodnotí externí dopady politických návrhů¹⁷. Pracovní program pro soudržnost politik v zájmu rozvoje¹⁸ stanoví konkrétní cíle a ukazatele pokroku pro provádění závazků EU k soudržnosti politik ve prospěch rozvoje ve všech oblastech politik, které mají dopad na těchto pět globálních výzev: obchod a finance, změna klimatu, zajišťování potravin, migrace a bezpečnost.

(6) V oblasti soudržnosti politik v zájmu rozvoje:

- aktivněji a včas používat pracovní program pro soudržnost politik v zájmu rozvoje jako nástroj, jímž se EU může řídit při rozhodování o celé řadě rozhodnutí, která ovlivňují rozvojové země nad rámec rozvojové pomoci.

2.5. Mobilizace domácích zdrojů prostřednictvím lepšího zdanění¹⁹

Vnější podpora samotná nepřivede žádnou zemi k vybudování prosperující společnosti. Vlastní zdroje partnerských zemí mají pro jejich rozvoj zásadní význam, protože zvyšují legitimitu státu, posilují odpovědnost za rozvojové politiky a jsou stabilním zdrojem financování pro zajišťování veřejných statků a plnění rozvojových cílů tisíciletí.

Za účelem podstatného zvýšení podílu daní na HDP²⁰ by měla být podpora EU pro vytváření udržitelných daňových a celních systémů v rozvojových zemích posílena prostřednictvím komplexního přístupu k problematice daňové a celní správy a reform. Poskytovatelé pomoci by měli podporovat vícestranné a regionální iniciativy, pracovat na transparentním, nápomocném a spravedlivém mezinárodním daňovém prostředí, posilovat monitorovací kapacity v rozvojových zemích v boji proti nedovoleným finančním tokům a celním podvodům a podporovat uzavírání a provádění příslušných dohod. Je také nezbytné umožnit rozvojovým zemím podílet se účinněji na mezinárodní spolupráci v daňové a celní oblasti. Lepší vybírání domácích příjmů by mělo pomoci vyplnit mezery ve financování rozvojových cílů tisíciletí, jejichž plnění nejvíce zaostává, na úrovni jednotlivých zemí.

¹⁷ SEK(2007) 1202, SEK(2009) 1137 a závěry Rady 16079/09, 18.11.2009.

¹⁸ SEK(2010) 421.

¹⁹ KOM(2010) 163.

²⁰ Ze současné velmi nízké úrovně průměrně kolem 15 %.

(7) V oblasti daní a rozvoje:

- posílit kapacity rozvojových zemí pro mobilizaci domácích příjmů prostřednictvím daňových reforem a daňové správy. Rozšířit kapacity celních správ rozvojových zemí, aby mohly účinně přispívat k plnění národních rozvojových cílů. Posílit podporu iniciativ, které prosazují transparentnost příjmů a vnitrostátní odpovědnost, jako je „prosazování práva, správa a obchod v oblasti lesnictví“ a „iniciativa pro transparentnost těžebního průmyslu“ a zlepšit koordinaci dárců,
- podpořit řádnou správu v daňové oblasti a boj proti daňovým únikům prostřednictvím mezinárodních norem, spolupráci s cílem usnadnit uzavírání a provádění dohod, např. dohod o výměně daňových informací a případně smluv o zamezení dvojího zdanění, přijmout a provádět pokyny OECD pro převodní ceny v rozvojových zemích a u nadnárodních společností další kontroly standardů účetního výkaznictví podle jednotlivých zemí jejich působení.

2.6. Posílením regionální integrace a obchodu podpořit růst a zaměstnanost

Regionální integrace zvyšuje politickou stabilitu a hospodářskou prosperitu. Pomáhá zemím zajišťovat veřejné statky, které mají zásadní význam pro udržitelný rozvoj, a tím přímo i nepřímo přispívá k plnění rozvojových cílů tisíciletí. V rámci svých vnějších vztahů EU podporuje regionální integraci jak z politického, tak z finančního hlediska.

Účast na mezinárodním obchodě je hlavním zdrojem prostředků nezbytných k tomu, aby rozvojové země mohly dosáhnout rozvojových cílů tisíciletí, a musí být součástí každé úspěšné strategie rozvoje.

Evropská unie bude proto i nadále vyvíjet úsilí o návrh mezinárodních obchodních pravidel na podporu rozvoje a podporovat schopnost partnerských zemí podílet se na globálním a regionálním obchodě, mj. také podporou dohod o hospodářském partnerství. V souladu s osmým rozvojovým cílem tisíciletí poskytuje Evropská unie rozvojovým zemím zvláštní obchodní preference, včetně neomezeného přístupu na trh EU všeho, co pochází z nejméně rozvinutých zemí, kromě zbraní. EU kromě toho nadále zajišťuje, že její dvoustranné dohody neobsahují taková ustanovení, která by rozvojovým zemím ztěžovala přístup k lékům.

EU a členské státy splnily také svůj společný závazek vynakládat 2 miliardy EUR ročně na oblast pomoci související s obchodem, a to se značným předstihem před cílovým datem stanoveným na rok 2010. Kromě toho značně podporují výrobní kapacity a infrastrukturu v oblasti obchodu – v roce 2008 překročila jejich celková podpora na rozvoj obchodu 10 miliard EUR, což je od roku 2007 výrazný nárůst.

EU by měla na tento úspěch navázat, věnovat více pozornosti nejméně rozvinutým zemím a strategičtěji a účinněji spolupracovat, jak je uvedeno v příslušném pracovním dokumentu útvarů Komise.

(8) V oblasti regionální integrace a obchodu:

- více podporovat rozvoj soukromého sektoru, zejména takovými mechanismy, jako je investiční facilitá AKT a svěřenecký fond pro infrastrukturu EU-Afrika,
- v rámci přezkumu mandátu Evropské investiční banky pro poskytování úvěrů třetím zemím posílit schopnost EIB dosahovat rozvojových cílů EU a podporovat účinnější propojení grantů a úvěrů ve třetích zemích,
- neustávat v úsilí o završení jednacího kola z Dohá a pokračovat v práci na dvoustranných a regionálních obchodních dohodách, které zohledňují a náležitě odrážejí odlišné potřeby partnerských zemí, včetně dohod o hospodářském partnerství,
- pokračovat v realizaci podpory na rozvoj obchodu, zvýšit úsilí ve prospěch nejméně rozvinutých zemí a účinnost pomoci, a zejména dosáhnout dohody o regionálních balíčcích pomoci zemím AKT v oblasti obchodu do konce roku 2010.

2.7. Využívání inovativních zdrojů financování pro řešení globálních problémů

V důsledku hospodářské krize a z hlediska řešení rostoucích globálních výzev, včetně uskutečňování rozvojových cílů tisíciletí, nemohou být prostředky z rozpočtů a soukromé investice dostačující pro pokrytí potřeb. Pro předvídatelné a vyrovnané poskytování dalších finančních prostředků je také nutné plně využívat potenciálu inovativního financování.

Některé inovativní mechanismy se již opírají o partnerství a trhy veřejného a soukromého sektoru za účelem podstatného zvýšení stávajících zdrojů a mechanismů na podporu rozvoje. V současné době se zkoumají další možnosti na různých fórech a rovněž ve vedoucí skupině pro inovativní financování na pomoc rozvoji. Útvary Komise také analyzovaly příjmový potenciál různých mechanismů²¹.

Globalizace přinesla značné výhody světovému hospodářství, avšak nejchudší země dosud nevyužily všech těchto možností. Nápravu musí přinést rozdělení nových příjmů.

(9) V oblasti inovativního financování:

- podpořit návrhy inovativních finančních mechanismů s významným potenciálem vytváření příjmů s cílem zajistit předvídatelné financování udržitelného rozvoje, zejména ve prospěch nejchudších a nejzranitelnějších zemí²².

2.8. Modelový případ změny klimatu

Změna klimatu je obrovským společným problémem a ovlivňuje pokrok v dosahování všech rozvojových cílů tisíciletí.

EU se zavázala podporovat rozvojové země při přijímání a provádění náležitých strategií přizpůsobení a/nebo zmírňování. Činí tak zvýšeným zohledněním faktorů změny klimatu v

²¹ SEK(2010) 409.

²² Odstavce 23 a 27 závěrů Evropské rady, 29.–30. říjen 2009, a odstavec 8 závěrů Evropské rady, 25.–26. březen 2010.

politikách rozvoje, usnadněním přístupu rozvojových zemí k nízkouhlíkovým technologiím a technologiím odolným vůči změnám klimatu při současném respektování práv duševního vlastnictví, spolu s posilováním znalostní základny týkající se změny klimatu a se zvyšováním podpory EU na související výzkum v rozvojových zemích a ve spolupráci s nimi. To by jim mělo umožnit rozvíjet přístupy ke zmírňování a přizpůsobení založené na hospodárných ekosystémech.

Kromě toho by měla Evropská unie v rámci jednání navazujících na kodaňská jednání a kolo jednání z Dohá i nadále podporovat lepší přístup rozvojových zemí k technologiím šetrným k životnímu prostředí také další liberalizací obchodu s environmentálními produkty a službami prostřednictvím omezování a odstraňování celních a jiných překážek.

(10) V oblasti změny klimatu:

- splnit závazek EU poskytovat 2,4 miliardy EUR ročně na rychlé zahájení financování rozvojových zemí v období 2010 až 2012 a zajistit, aby tyto finanční prostředky byly plánovány a vypláceny v souladu s programem zaměřeným na účinnost pomoci. Komise je ochotna ujmout se úkolu usnadnit provádění a sledování koordinovaných rozhodnutí podle závazku EU týkajícího se rychlého zahájení financování²³.

2.9. Rozvoj a bezpečnost

Bez bezpečnosti není možný rozvoj a bez investování do rozvoje nelze zajistit dlouhodobou bezpečnost. Většina zemí s nestabilní situací zaostává za rozvojovými cíli tisíciletí a je třeba vyvinout zvláštní úsilí k nákladově efektivnímu poskytování pomoci těmto zemím.

(11) V oblasti nestabilní situace a bezpečnosti:

- podpořit „akční plán EU pro nestabilní a konfliktní situace“, který bude navržen v roce 2010 za účelem lepšího komplexního a integrovaného řešení takových situací a vhodnějšího začleňování rozvojových cílů do plánování a uskutečňování operací na podporu míru a stability.

2.10. Globální správní architektura

Vlády na celém světě v důsledku hospodářské krize uznaly, že je nutná skutečně integrující globální správa. Mezinárodní institucionální uspořádání je složité a zájmy nejchudších zemí jsou často marginalizovány. Dalším závažným problémem je roztříštěnost multilaterální pomoci kvůli rostoucímu počtu multilaterálních agentur²⁴. EU by měla dát nový impuls práci probíhající na různých mezinárodních fórech, včetně skupiny G20, za účelem provedení reformy globální správy.

Hlavním úkolem je nastolit rovnováhu mezi legitimitou a účinností světových institucí, a to i prostřednictvím regionálního zastoupení.

²³ KOM(2010) 86.

²⁴ Podle OECD existuje v současné době více než 260 mezinárodních organizací způsobilých pro oficiální rozvojovou pomoc oproti 15 organizacím v roce 1940. Existuje více než 100 agentur, z nichž každá spravuje méně než 20 milionů USD ročně, a společně realizují pouhých dvě procenta celkového základního a jiného financování multilaterálních organizací.

(12) V oblasti globální správy:

- podporovat probíhající reformní proces zaměřený na vyšší soudržnost a účinnost systému OSN s cílem postupně racionalizovat činnosti agentur a snížit jejich počet,
- zajistit rychlé a přiměřené zvýšení hlasovacích práv rozvojových zemí a zemí v procesu transformace ve Světové bance a v MMF, směřovat úsilí k jedinému evropskému křeslu jako konečnému cíli a posílit koordinaci EU, zejména v regionálních rozvojových bankách.

3. DALŠÍ KROKY

Příštích pět let bude pro evropskou i celosvětovou rozvojovou politiku skutečnou výzvou. V tomto období bude muset Evropská unie splnit svůj slib týkající se vyčlenění 0,7 % HND na oficiální rozvojovou pomoc a hrát aktivní úlohu při zajišťování toho, aby rozvojových cílů tisíciletí bylo dosaženo. Evropská unie a rozvinutý svět budou muset rozvojovým zemím zároveň prokázat plnění svého závazku v oblasti změny klimatu tím, že své sliby převeďte do konkrétních a účinných opatření.

Nadcházející léta však budou také obdobím obrovské příležitosti pro rozvojový svět. Dosažení rozvojových cílů tisíciletí se pro řadu zemí stane odrazovým můstkem k životaschopné a rostoucí ekonomice. Existuje řada úspěšných příkladů, na nichž lze stavět. Rozvíjející se partnerství EU a Afriky se může opírat o rozvojové cíle tisíciletí a poskytnout udržitelný základ pro růst.

Výše uvedený dvanáctibodový plán slouží jako vzor pro příspěvek EU ke splnění těchto výzev a k využití těchto příležitostí. Evropská unie by měla i nadále zůstat největším poskytovatelem pomoci na světě, ale současně by měla být odhodlána zajistit ještě lepší a efektivnější využívání pomoci, kterou poskytuje. Může tak učinit pouze prací v partnerství s rozvojovými zeměmi na otázkách, jako je správa a zdanění, a s dalšími poskytovateli pomoci – kteří musí být stejně ambiciózní jako EU. Rozvojové země musí být ze své strany odhodlány zajistit, že pomoc přinese skutečnou a trvalou změnu.

Komise vyzývá Radu a členské státy k podpoře a aktivnímu provádění výše uvedených opatření. Komise bude sledovat a předkládat zprávy o provádění tohoto dvanáctibodového plánu prostřednictvím procesu podávání zpráv o prostředcích EU na financování rozvoje. EU by rovněž měla vyzvat všechny další mezinárodní poskytovatele pomoci, aby zajistili spravedlivé sdílení břemene na mezinárodní úrovni a aby vypracovali své vlastní akční plány s cílem celosvětově zvýšit úsilí ohledně plnění rozvojových cílů tisíciletí.